

Parlament del President
de la SOCIETAT CATALANA DE BIOLOGIA
Dr. Josep Alsina i Bofill

Senyores, Senyors:

Si d'alguna manera podia ésser mesurat el grau d'emoció, de sentiment d'una collectivitat, no hi ha dubte que a la SOCIETAT CATALANA DE BIOLOGIA s'hauria registrat el punt més alt arran de la mort d'August Pi i Sunyer. Perquè August Pi i Sunyer fou el pare de la nostra Societat fundada per ell el 1912, el seu president durant molts anys, i el seu padrí constant fins que el 1939 dugué alhora l'allunyament de Pi i la dissolució de la Societat.

Al seu torn, la SOCIETAT DE BIOLOGIA fou un dels puntals de l'obra de Pi com a creador de l'Escola de Fisiologia de Barcelona. De la SOCIETAT DE BIOLOGIA nasqué l'Institut de Fisiologia. El funcionament de la Societat posà en evidència la manca i la necessitat d'un òrgan de treball que no podia ésser el Laboratori Municipal per la seva especialització i per les seves limitacions fundacionals, ni l'embrionari laboratori de la càtedra de Fisiologia regida encara per l'antecessor de Pi. La Mancomunitat de Catalunya, presidida per Puig i Cadafalch, es féu càrrec d'aquesta necessitat i creà i proveí l'Institut de Fisiologia, on hom treballà ininterrompudament fins al 1938, i on nasqueren la major part dels treballs d'investigació que autentifiquen la realitat i la categoria de l'escola de Pi i Sunyer en els disset volums publicats per la SOCIETAT DE BIOLOGIA DE BARCELONA. Pràcticament tota l'activitat creadora de l'Escola de Fisiologia de Barcelona neix a l'Institut i té com a vehicle d'expansió la nostra Societat.

Pendents de la paraula justa, brillant i emocionada de Pere Domingo, Vidal i Sivilla, Jacint Vilardell i Rodríguez i Arias, hem pogut reviuir els inicis de l'activitat d'August Pi i Sunyer en el camp de la investigació, la seva actuació docent a la càtedra de Barcelona, el compliment de la seva vocació de metge. Manca ponderar com cal la seva col·laboració apassionada, decisiva, a l'obra de renovació universitària. Permeteu-me d'assenyalar-ne unes poques fites.

El 1918 intervé activament en el II Congrés Universitari Català, en el qual fou redactat un projecte d'Estatut superposable al que regeix la quasi totalitat de les Universitats estrangeres. L'any següent, August Pi dugué aquest projecte com a vot particular al Claustre General de la Universitat de Barcelona, reunit en compliment del Decret d'Autonomia Universitària promulgat per Cèsar Silió.

Tots sabem que res no es pogué fer en aquest sentit fins el 1933. Llavors, en estructurar la Universitat Autònoma de Catalunya, Pi i Sunyer i els seus companys del Patronat realitzaren una tasca que, per la seva extensió i la seva profunditat, no és possible de resumir en poques paraules. L'esfondrament del 1934 amb l'atzarosa revifalla del 1936 fou una de les més doloroses experiències de Pi.

En tots els aspectes recordats de la seva vida, investigador, mestre, metge, universitari, Pi i Sunyer és una lliçó i un exemple. Lliçó i exemple que atenyen la seva forta irradiació espiritual perquè es troben amarrats d'una insubornable autenticitat, d'una fidelitat creadora, dinamitzant, apassionada. En una paraula, d'un patriotisme operant, indeturable fins a l'èxit o fins al sacrifici.

Aquesta és la característica fonamental de l'obra d'August Pi i Sunyer que jo voldria destacar per damunt de tota altra, talment la banderola que hom planta damunt d'un edifici com a signe d'obra reeixida. Exemple vàlid abans, vàlid avui i vàlid sempre, i especialment exigent per a nosaltres, que en un aspecte corporatiu pretenem de continuar la seva obra. Exemple que ens obliga i que ens justifica. Si mai la nostra fidelitat necessitava justificar-se, podríem dir: Recordeu August Pi i Sunyer, el més casolà i el més universal dels nostres homes de ciència.

No és lícit que m'allargui més. Ni seria adequat de donar les gràcies a ningú, perquè tots ens hem reunit ací en comunió de sentiments: sentiments de pena per haver perdut la nostra màxima figura en la Biologia; de goig de saber que mai més no ens faltará un guiatge espiritual; d'orgull perquè aquesta figura i aquest guiatge ens pertanyen tan directament a nosaltres, membres de la SOCIETAT CATALANA DE BIOLOGIA.